Κυριακή Ε' Λουκά: Η Παραβολή τού πλούσιου και του Λαζάρου (Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Οκτωβρίου, 2021

Πολλά μπορεῖ κανείς νά παρατηρήσει μελετώντας τήν περίφημη αὐτή παραβολή τοῦ Χριστοῦ. Μπορεῖ νά ἀντιμετωπίσει τήν κοινωνική διάστασή της ἤ ἀκόμη νά βγάλει πολλά ἠθικά καί ἠθικολογικά συμπεράσματα. Ὅμως, θά ἐπιμείνουμε περισσότερο στά θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν **ζωή μετά τόν θάνατο**, δηλαδή θά δοῦμε τήν ἐσχατολογική ἀνάλυση τῆς παραβολῆς.

Π ρ ῶ τ ο ν. Ὅπως φαίνεται στήν παραβολή δέν γίνεται λόγος γιά τήν ζωή μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά **γιά τήν ζωή τῆς ψυχῆς πού παρεμβάλλεται μεταξύ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τῆς ἐξόδου τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, καί τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Χριστοῦ** . Πρόκειται γιά τό διάστημα ἐκεῖνο πού λέγεται **μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν**. Ἄλλοι λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἀναφέρονται στήν **Δευτέρα Παρουσία Του, ὅταν θά ἔλθει γιά νά κρίνει τούς ἀνθρώπους, ἀφοῦ προηγουμένως γίνει ἀνάσταση τῶν σωμάτων καί οἱ ψυχές εἰσέλθουν ἐκ νέου στά σώματα, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νά ἀπολαύσει ἐκεῖνα πού ἔπραξε στήν ζωή του**.

Δ ε υ τ ε ρ ο ν. Ἀναφέρεται ὅτι ὑπάρχει ὁ θάνατος στήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Πλούσιος καί ὁ πτωχός Λάζαρος ἀπέθαναν. **Θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα. Αὐτή ἡ κατάσταση λέγεται καί ὕπνος, γιατί ὁ θάνατος καταργήθηκε μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ**. Ὁ Χριστός μέ τά Πάθη, τόν Σταυρό καί τήν Ἀνάστασή Του **κατήργησε ὀντολογικά τόν θάνατο καί ἔδωσε τήν δυνατότητα στόν ἄνθρωπο νά τόν ὑπερβεῖ ζώντας μέσα στήν Ἐκκλησία**. Τό ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ὕπνος, μία προσωρινή κατάσταση, φαίνεται ἀπό τόν τρόπο πού πεθαίνουν οἱ ἅγιοι, ἀφοῦ ἔχουν ὅλοι τους τήν ἐλπίδα στόν Χριστό, καθώς ἐπίσης φαίνεται καί στά **ἄφθαρτα καί θαυματουργούντα λείψανα**.

Δέν δημιούργησε ὁ Θεός τόν θάνατο, ἀλλά ὁ θάνατος εἶναι παρέμβλητος στήν φύση, γιατί εἶναι καρπός τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ἀπομακρύνσεώς του ἀπό τόν Θεό. Ὑπάρχει σωματικός καί ψυχικός θάνατος. Ψυχικός εἶναι ἡ ἄρση τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν ψυχή, καί σωματικός εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γεύονται τό φοβερό μυστήριο τοῦ θανάτου, ἀφοῦ ὅλοι **κληρονομοῦν τήν φθαρτότητα καί τήν θνητότητα, δηλαδή, γεννιόμαστε γιά νά πεθάνουμε. Ὁ θάνατος εἶναι τό πιό σίγουρο καί βέβαιο γεγονός στήν ζωή μας**. Ἀκόμη καί σύγχρονοι ὑπαρξιστές φιλόσοφοι λένε ὅτι τό πιό ἀληθινό γεγονός εἶναι "*τό ὑπάρχειν πρός θάνατον*".

Ἄν καί ὁ θάνατος εἶναι τό πιό βέβαιο γεγονός, ὅμως **ἀβέβαιη εἶναι ἡ ὥρα καί ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου. Κανείς δέν ξέρει π ό τ ε θά πεθάνει. Τό θέμα εἶναι νά ζοῦμε σωστά, ὥστε τό π ῶ ς τοῦ θανάτου νά συνιστᾶ τήν αἰώνια ζωή**.

Στό κείμενο τῆς παραβολῆς λέγεται: "*ἐγένετο ἀποθανεῖν τόν πτωχόν...*", καθώς ἐπίσης "*ἀπέθανε καί ὁ πλούσιος καί ἐτάφη*". Ἔτσι, ὁ θάνατος εἶναι ὁ μεγαλύτερος δημοκράτης, γιατί **δέν κάνει καμμιά ἐξαίρεση**.

Τ ρ ί τ ο ν. Ἡ ψυχή τοῦ Λαζάρου, μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τό σῶμα, παρελήφθη ἀπό τούς **ἀγγέλους** καί ὁδηγήθηκε στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν ἄγγελοι, καί φυσικά ὁ φύλακας ἄγγελος κάθε ἀνθρώπου, ὁ προσωπικός του φρουρός, οἱ ὁποῖοι **παραλαμβάνουν τίς ψυχές τῶν δικαίων ἀνθρώπων καί τίς ὁδηγοῦν στόν Θεό**.

Ἀντίθετα, σέ ἄλλη παραβολή λέγεται ὅτι τήν ψυχή τῶν ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν **τήν παραλαμβάνουν οἱ δαίμονες**. Ὁ ἄφρων πλούσιος ἄκουσε φωνή ἀπό τόν Θεό: "*Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τήν ψυχήν ἀπαιτοῦσιν ἀπό σοῦ, ἃ δέ ἡτοίμασας τίνι ἔσται;*" (Λουκ. ιβ', 20). Τό ρῆμα "*ἀπαιτοῦσιν*" ὑποδηλώνει τούς δαίμονας, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦν τήν ψυχή τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, γιά **νά τήν κρατοῦν αἰωνίως**.

Ἐπομένως, κατά τήν φρικτή ὥρα τοῦ θανάτου, **κατά τήν ὁποία ἡ ψυχή βιαίως χωρίζεται ἀπό τήν ἁρμονία μέ τό σῶμα, γίνονται φοβερά πράγματα. Τίς ψυχές τῶν ἁγίων τίς παραλαμβάνουν οἱ ἄγγελοι, καί τίς ψυχές τῶν ἁμαρτωλῶν οἱ δαίμονες**. Στήν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γίνεται λόγος γιά τά λεγόμενα **τελώνια**, πού εἶναι οἱ δαίμονες, τά ἐναέρια πνεύματα, τά ὁποῖα θέλουν καί ἐπιδιώκουν νά κρατήσουν αἰωνίως τίς ψυχές ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Φυσικά, οἱ ψυχές τῶν ἁγίων, πού ἐνώθηκαν μέ τόν Χριστό καί ἔχουν τήν σφραγίδα τοῦ Παναγίου Πνεύματος, δέν μποροῦν νά ἐξουσιαστοῦν ἀπό τούς δαίμονες.

Μέ τά τελώνια, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐννοοῦν τόσο τό μίσος καί τήν ἐπιθετική

μανία τῶν δαιμόνων, ὅσο καί τήν ὕπαρξη τῶν παθῶν, πού ζητοῦν ἱκανοποίηση, ἀλλά δέν μποροῦν νά ἱκανοποιηθοῦν, λόγῳ τῆς μή ὑπάρξεως τοῦ σώματος. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ κατάσταση πνίγει τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία αἰσθάνεται τρομακτική δυσφορία. Τό βασανιστήριο αὐτό τῆς ψυχῆς ὁμοιάζει μέ τήν πλήρη ἀπομόνωση ἑνός ἀνθρώπου στήν φυλακή, χωρίς νά ἔχει τήν δυνατότητα, νά κοιμηθεῖ, νά τραφεῖ, νά συναντήσει ἄνθρωπο κ.λ.π. Τότε πραγματικά ἐξαγριώνονται τά πάθη καί ὅλη ἡ ὕπαρξή του.

Τό γεγονός ὅτι οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων παραλαμβάνονται τόσο ἀπό τούς ἀγγέλους ὅσο καί ἀπό τούς δαίμονες **ἔχει σχέση μέ τήν κατάστασή τους**. Ὅπως λέγεται ἀπό τούς Πατέρες, **οἱ ἄγγελοι** καί οἱ ψυχές εἶναι **πνεύματα νοερά**, ἐν σχέσει μέ τό ὑλικό σῶμα, ἀλλά ἐν σχέσει μέ τόν Θεό ἔχουν κάτι ὑλικό. Γι' αὐτό οἱ ἄγγελοι λέγονται **αἰθέρια ὄντα καί δέν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἄϋλα**. Ἄλλωστε, **ἡ ψυχή εἶναι κτιστή**, δηλαδή, δημιουργημένη ἀπό τόν Θεό. **Εἶναι ἀθάνατη κατά Χάριν**, ἀφοῦ ἡ ἀθανασία εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ σέ αὐτήν. Κάθε κτιστό ἔχει ἀρχή καί τέλος.**Ἡ ψυχή, ὡς κτιστή, ἔχει μία συγκεκριμένη ἀρχή, ἀλλά δέν ἔχει τέλος** , γιατί ἔτσι τό θέλησε ὁ Θεός.

Τ έ τ α ρ τ ο ν. Ἐνῶ ἡ ψυχή τοῦ Λαζάρου πῆγε στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ καί ἡ ψυχή τοῦ Πλουσίου στόν ἅδη, ἐν τούτοις ὁ Χριστός στήν παραβολή λέγει ὅτι ὁ Λάζαρος πῆγε στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ καί ὁ συγκεκριμένος Πλούσιος πῆγε στόν ἅδη. Στήν συνέχεια λέγεται ὅτι ὁ Πλούσιος "*ὁρᾶ τόν Ἀβραάμ ἀπό μακρόθεν καί Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ*".

Αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία, γιατί σημαίνει ὅτι **παρά τόν χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, ἐν τούτοις δέν καταργεῖται ἡ ὑπόσταση - πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου**. Βέβαια, **ἡ ψυχή** δέν προϋπῆρχε τοῦ σώματος, ἀλλά **δημιουργήθηκε ταυτόχρονα μέ τό σῶμα**, καί ἀκόμη, **μόνη της ἡ ψυχή δέν συνιστᾶ τόν ἄνθρωπο, οὔτε τό σῶμα μόνο του συνιστᾶ τόν ἄνθρωπο**. Ὅμως, **παρά τόν προσωρινό χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, δέν διαλύεται ὁ ἄνθρωπος. Αὐτό φαίνεται ἀπό τό ὅτι ἡ ψυχή διατηρεῖ τήν συνείδηση, καί ἀκόμη, ὅπως ἐξηγοῦν οἱ ἅγιοι Πατέρες, ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου γνωρίζει τά στοιχεῖα τοῦ δικοῦ της σώματος, πού παρέμειναν στήν γῆ, καί ἐνδεχομένως διεσκορπίστηκαν ἤ διαλύθηκαν στά στοιχεῖα ἀπό τά ὁποῖα ἀποτελέσθηκαν. Κατά τήν Δευτέρα Παρουσία ἡ ψυχή, μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ, θά ἐπανενώση τά στοιχεῖα τοῦ σώματος, θά ἀποτελεστεῖ ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος, καί, φυσικά, τότε τά σώματα τόσο τῶν δικαίων ὅσο καί τῶν ἀδίκων θά εἶναι πνευματικά, δηλαδή δέν θά ἔχουν ἀνάγκη τροφῆς, δέν θά περιορίζονται ἀπό ἀποστάσεις καί ἄλλους περιορισμούς. Ἡ ἀνάσταση εἶναι ἕνα δῶρο πού χορηγεῖται σέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δικαίους καί ἀδίκους.**

Πρέπει νά παρατηρηθῆ ὅτι στήν παραβολή αὐτή **ὁ Χριστός ἀναφέρει τό ὄνομα τοῦ πτωχοῦ, ἐνῶ τό ὄνομα τοῦ Πλουσίου τό ἀγνοεῖ. Αὐτό δείχνει ὅτι ὁ Λάζαρος, ἐπειδή ζοῦσε μέ τόν Θεό, ἦταν σωτηριολογικά πρόσωπο, ἀληθινή ὑπόσταση, ἐνῶ ὁ Πλούσιος, καίτοι ἦταν ἄνθρωπος, ἐν τούτοις δέν ἦταν ὑπόσταση σωτηριολογικά. Αὐτό σημαίνει ὅτι πραγματικός ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει ψυχή, σῶμα, ἀλλά καί τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ μέσα στήν ψυχή καί τό σῶμα του. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει τό Ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι ὀντολογικά πρόσωπο, ὅμως δέν εἶναι πρόσωπο ἐν σχέσει μέ τόν Θεό, γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἔχει ὑποδουλωθεῖ στά πράγματα. Ὁ νοῦς του ἀντί νά στρέφεται στόν Θεό, στρέφεται στήν ὕλη καί ὑποδουλώνεται σέ αὐτήν.**

Π έ μ π τ ο ν. Στήν παραβολή λέγεται ὅτι ὁ Πλούσιος εὑρισκόμενος στόν ἅδη εἶδε τόν Ἀβραάμ "*καί Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ*". Μέ τό πρόσωπο τοῦ Ἀβραάμ ἐννοεῖται ὁ Θεός. Τό νά βρίσκεται κανείς στούς κόλπους τοῦ Θεοῦ σημαίνει νά ἔχει**κοινωνία μέ τόν Θεό**.

Στούς κόλπους, πίσω ἀπό τό στῆθος, εὑρίσκεται ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καρδιά, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς βιολογικῆς ζωῆς, εἶναι σύμβολο τῆς ἀγάπης. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἀγάπη τόσο καί μεγαλύτερη εἶναι ἡ γνώση, ἀφοῦ συνδέεται στενά ἡ γνώση μέ τήν ἀγάπη. Καί, βέβαια, αὐτή **ἡ ἀγάπη συνιστᾶ τήν κοινωνία καί ἕνωση**. Ἔτσι, **τό νά βρίσκεται κανείς στούς κόλπους δηλώνει ὅτι συνδέεται μέ τόν ἀγαπώμενο**, ὑπάρχει ἑνότητα μεταξύ τους.

Ἡ ἔκφραση, λοιπόν, ὅτι ὁ Λάζαρος βρισκόταν στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ δείχνει παραστατικά τήν **κοινωνία του μέ τόν Θεό**, ἡ ὁποία συνδέεται μέ τήν γνώση καί τήν ἀγάπη. Κάνοντας λόγο γιά τήν γνώση τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦμε τήν "*κοινωνία ἐν τῇ ὑπάρξει*". **Δέν πρόκειται γιά μία ἐγκεφαλική γνώση, ἀλλά γιά ἐκείνη πού συνδέεται μέ τήν ἀγάπη, μέ αὐτήν τήν ἴδια τήν ζωή.**

Ὁ Λάζαρος δέν φαίνεται νά στενοχωρῆται γιά τήν φρικτή δοκιμασία τοῦ Πλουσίου, **δέν βλέπει τήν Κόλαση, ἐνῶ ὁ Πλούσιος βλέπει τήν δόξα τοῦ Παραδείσου** . Πραγματικά, ἐκεῖνος πού ζῆ μέσα στό ἄκτιστο Φῶς, στήν μεγάλη θεωρία τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέγουν οἱ Πατέρες μας, ξεχνᾶ τόν κόσμο. Τό Φῶς εἶναι τόσο μεγάλο, τόσο ἐκτυφλωτικό πού δέν ἀφήνει νά δῆ κανείς καί κάτι ἄλλο διαφορετικό. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι οἱ ἅγιοι δέν προσεύχονται γιά ὁλόκληρο τόν κόσμο. **Προσεύχονται καί παρακαλοῦν τόν Θεό, ἔχοντας, μάλιστα, μεγαλύτερη κοινωνία μαζί Του**. Βρίσκονται ὅμως σέ μία κατάσταση πού δέν μποροῦμε νά ἐννοήσουμε. Μόνο ἄν τήν ἐξετάσουμε μέσα ἀπό τίς θεῖες ἐμπειρίες τῶν ἁγίων, τότε μποροῦμε νά τήν καταλάβουμε.

Ἕ κ τ ο ν. Ἐνῶ ὁ Λάζαρος βρισκόταν στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Πλούσιος φλεγόταν στόν ἅδη. Μάλιστα, θά παρακαλέσει τόν Ἀβραάμ νά στείλει τόν Λάζαρο

γιά νά καταψύξη τήν γλώσσα του, γιατί, ὅπως εἶπε χαρακτηριστικά, "*ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ*".

Ἐδῶ γίνεται λόγος γιά ἅδη καί ὄχι γιά Κόλαση. Γιατί ἡ Κόλαση θά ἀρχίσει μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί τό μελλοντικό δικαστήριο, ἐνῶ οἱ ψυχές τῶν ἁμαρτωλῶν, μετά τήν ἔξοδό τους ἀπό τό σῶμα, βιώνουν τόν ἅδη. Κατά τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, **ὁ ἅδης εἶναι ἕνας νοητός τόπος, εἶναι ἡ πρόγευση τῆς Κολάσεως**, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δέχεται τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Ἔγινε μεγάλη συζήτηση γιά τά θέματα αὐτά στήν Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας καί διασώζονται οἱ ἀπόψεις καί ἡ διδασκαλία τοῦ **ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ**, πού εἶναι ἀποκαλυπτικές. Τό πῦρ στό ὁποῖο φλεγόταν ὁ Πλούσιος δέν ἦταν τό λεγόμενο καθαρτήριο πῦρ τῶν Λατίνων, ἀπό τό ὁποῖο περνοῦν ὅλες οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων, δέν ἦταν κτιστό πῦρ ἀλλά ἄκτιστο. Δηλαδή καί **οἱ ἁμαρτωλοί δέχονται τίς ἀκτίνες τοῦ θείου Φωτός, ἀλλά ἐπειδή πέθαναν χωρίς μετάνοια, χωρίς νά θεραπευθοῦν, βιώνουν τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Φωτός. Ἔτσι, κατά τόν βαθμό τῆς θεραπείας ἤ τῆς ἀσθενείας, οἱ ἄνθρωποι δέχονται τήν ἴδια Χάρη ἤ ὡς φῶς ἤ ὡς πῦρ.**

Πρέπει ἀκόμη νά παρατηρηθεῖ ὅτι ὁ Πλούσιος ἔβλεπε τόν Ἀβραάμ καί τόν Λάζαρο στούς κόλπους του, ἔβλεπε τήν δόξα τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλά **δέν εἶχε μέθεξη αὐτῆς τῆς δόξης**. Ἀντίθετα ὁ Λάζαρος καί ἔβλεπε καί εἶχε μέθεξη. Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό σημεῖο, γιατί δείχνει ὅτι **στήν ἄλλη ζωή ὅλοι θά δοῦν τόν Θεό, ἀλλά οἱ δίκαιοι θά ἔχουν κοινωνία, μέθεξη, ἐνῶ οἱ ἁμαρτωλοί δέν θά ἔχουν μέθεξη καί κοινωνία**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ γιά τήν μελλοντική δίκη. Ἐκεῖ **ὅλοι θά δοῦν τόν Κριτή, ὅλοι θά συνομιλήσουν μαζί Του, ἀλλά ἄλλοι θά ἀπολαύσουν τήν δόξα Του, καί ἄλλοι θά βιώσουν τήν καυστική ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος.**

Ἑ β δ ο μ ο ν. Ὁ Πλούσιος ἐνδιαφερόταν γιά τούς ζώντας στόν κόσμο ἀδελφούς του καί παρακαλοῦσε τόν Ἀβραάμ νά στείλει τόν Λάζαρο γιά νά τούς κηρύξει μετάνοια. Ἑπομένως, **παρά τόν χωρισμό τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν παρόντα κόσμο, ὡστόσο ὑπάρχει γνώση καί κοινωνία, ἐκδηλώνεται ἕνα ἐνδιαφέρον**.

Αὐτό τό γεγονός μαζί μέ ἄλλα στοιχεῖα δείχνει ὅ,τι λέγαμε προηγουμένως, ὅτι ἡ παραβολή τοῦ Πλουσίου καί τοῦ Λαζάρου δέν ἀναφέρεται στήν μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ ζωή, ἀλλά **στήν ζωή μετά θάνατο μέχρι τήν Δευτέρα Παρουσία**. Σαφῶς πρόκειται γιά τήν λεγομένη **μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν**.

Οἱ ἅγιοι ἐνδιαφέρονται σωτηριολογικά γιά τόν κόσμο. Διὰ τῆς Χάριτος

τοῦ Θεοῦ ἀκοῦν τίς προσευχές μας, καί τίς ἀναβιβάζουν στόν Θεό. Γι' αὐτό καί ἐμεῖς προσευχόμαστε στούς ἁγίους μας. Μέ τίς ἑορτές πού ἔχουμε καθιερώσει στήν μνήμη τους δείχνουμε ὅτι εἶναι ἅγιοι, ἐνώθηκαν μέ τόν Θεό, ἀναμένουν καί τήν ἀνάσταση τῶν σωμάτων, τά ὁποῖα καί**ἀπό τώρα δέχονται, μέ τήν ἀφθαρσία τους, τά προοίμια τοῦ μέλλοντος αἰῶνος**. Καί ἐμεῖς ἐνδιαφερόμαστε γιά τούς κεκοιμημένους. Προσευχόμαστε στούς ἁγίους γιά νά προσεύχωνται γιά μᾶς στόν Θεό, **ζητᾶμε τίς πρεσβεῖες τους**, ἐνῶ **προσευχόμαστε στόν Θεό γιά ὅλους τοὺς ἄλλους κεκοιμημένους γιά νά ἐλεηθοῦν**. Αὐτό, ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι δεῖγμα κοινωνίας μεταξύ μας, συγχρόνως ἐκφράζει καί κάτι ἄλλο βαθύτερο.

Κατά τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἰσέλθει στήν μετάνοια, στό στάδιο τῆς καθάρσεως, συνεχῶς ἐξελίσσεται. Ὑπάρχει διαρκής τελείωση, τόσο στήν λεγομένη μέση κατάσταση τῶν ψυχῶν, ὅσο καί στήν μετά τήν Δευτέρα Παρουσία ζωή. Οἱ βαθμοί τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ κάθαρση, ὁ φωτισμός καί ἡ θέωση. Βέβαια, αὐτά **δέν πρέπει νά νοηθοῦν ὡς στεγανοποιημένες καταστάσεις**, ἀλλά ὡς μέθεξη τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίζεται νά καθαρθεῖ, τότε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ πού τόν καθαρίζει λέγεται καθαρτική ἐνέργεια. Ὅταν ὁ νοῦς του εἶναι φωτισμένος, σημαίνει ὅτι δέχεται τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ πού τόν φωτίζει καί λέγεται φωτιστική ἐνέργεια. Καί ὅταν βρίσκεται στήν θέωση, αὐτό γίνεται μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ πού λέγεται θεοποιός. Ἡ πορεία εἶναι διαρκής. Ἔτσι, ὅσοι μετανόησαν, πρίν ἐξέλθει ἡ ψυχή ἀπό τό σῶμα, αὐτοί ἐξελίσσονται καί γίνονται χωρητικότεροι στήν ἄκτιστη Χάρη. Γι' αὐτό τελοῦμε τά μνημόσυνα καί προσευχόμαστε γιά τούς κεκοιμημένους.

Ὅσοι, ὅμως, κατά τήν ἔξοδο τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, δέν μετανόησαν, αὐτοί, ἐπειδή δέν ἔχουν πνευματική ὅραση, βιώνουν μόνο τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, καί, βέβαια, δέν πρόκειται ποτέ νά ἔχουν μέθεξη στό ἀγαθό.**Προσευχόμαστε ὅμως γιά ὅλους, γιατί δέν ξέρουμε τήν ἐσωτερική τους πνευματική κατάσταση**.

Ὅ γ δ ο ο ν. Στήν παραβολή λέγεται ὅτι μεταξύ τοῦ τόπου πού βρισκόταν ὁ Ἀβραάμ καί τοῦ ἅδου, ὅπου βρισκόταν ὁ Πλούσιος, ὑπῆρχε "χάσμα μέγα", καί **δέν ἦταν δυνατόν νά γίνει μετάβαση τοῦ ἑνός πρός τόν ἄλλο**.

Φυσικά, δέν πρόκειται περί ἰδιαιτέρου χώρου, ἀλλά, ὅπως ἀναφέραμε προηγουμένως, ἑνός ἰδιαιτέρου τρόπου ζωῆς. Ὑπάρχει σαφής διαφορά μεταξύ Παραδείσου καί Κολάσεως, ὡς ἰδιαιτέρων τρόπων ζωῆς.

Ὁ Παράδεισος καί ἡ Κόλαση δέν ὑπάρχει ἐξ ἐπόψεως Θεοῦ, ἀλλά ἐξ ἐπόψεως ἀνθρώπου. **Ὁ Θεός στέλλει τήν Χάρη Του πρός ὅλους τοὺς ἀνθρώπους** , ἀφοῦ αὐτός "*ἀνατέλλει τόν ἥλιον ἐπί δικαίους καί ἀδίκους καί βρέχει ἐπί πονηρούς καί ἀγαθούς*". Ἄν ὁ Θεός μᾶς δίνη ἐντολή νά ἀγαποῦμε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμη καί

τούς ἐχθρούς μας, τό ἴδιο κάνει καί Ἐκεῖνος. Εἶναι ἀδύνατον νά μή ἀγαπᾶ καί τούς ἁμαρτωλούς. **Ὅμως ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική του κατάσταση, αἰσθάνεται διαφορετικά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.**

Τό φῶς ἔχει δύο ἰδιότητες, ἤτοι τήν φωτιστική καί τήν καυστική . Ἐάν κάποιος ἄνθρωπος ἔχη καλή ὅραση εὐεργετεῖται ἀπό τήν φωτιστική ἰδιότητα τοῦ ἡλίου, τοῦ φωτός, καί χαίρεται ὅλη τήν δημιουργία. Ἄν ὅμως κάποιος ἄλλος στερῆται ὀφθαλμοῦ, δέν ἔχει ὅραση, τότε αἰσθάνεται τήν καυστική ἰδιότητα τοῦ φωτός. Αὐτό θά γίνει καί στήν μέλλουσα ζωή, καθώς ἐπίσης καί στήν ζωή τῆς ψυχῆς μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τό σῶμα. **Ὁ Θεός θά ἀγαπᾶ καί τούς κολασμένους, ἀλλά αὐτοί θά ἀδυνατοῦν νά αἰσθανθοῦν αὐτήν τήν ἀγάπη ὡς φῶς** . Θά τήν αἰσθάνωνται ὡς πῦρ, ἐπειδή δέν θά ἔχουν πνευματικό ὀφθαλμό καί πνευματική ὅραση.

Γίνεται κάτι ἀνάλογο μέ τήν **θεία Κοινωνία**. Ὅλοι μποροῦν νά κοινωνήσουν, ἀλλά **γιά τούς προετοιμασμένους καί καταλλήλους γίνεται φῶς καί ζωή, γιά τούς ἀναξίως προσερχομένους γίνεται κρίμα καί κατακρίμα.**

Αὐτό ἡ Ἐκκλησία τό παρουσιάζει στήν εἰκονογράφηση τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Βλέπουμε ἐκεῖ ὅτι ἀπό τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ ἐξέρχεται τό φῶς, μέσα στό ὁποῖο βρίσκονται οἱ ἅγιοι, καί ἀπό τόν ἴδιο θρόνο πηγάζει ὁ πύρινος ποταμός, μέσα στόν ὁποῖο βρίσκονται οἱ ἀμετανόητοι ἁμαρτωλοί.

Γι’ αὐτό στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία δίνουμε μεγάλη σημασία στήν **θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνα πνευματικό Νοσοκομεῖο, θεραπευτήριο** , πού θεραπεύει τόν πνευματικό ὀφθαλμό, πού εἶναι ὁ νοῦς. Αὐτός νοσεῖ καί αὐτός πρέπει νά θεραπευθεῖ. **Αὐτό εἶναι ὅλο τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.**

Ἔ ν α τ ο ν. Στήν παράκληση τοῦ Πλουσίου νά στείλει ὁ Ἀβραάμ τόν Λάζαρο στήν γῆ καί νά κηρύξει στούς ἀδελφούς του μετάνοια, ὁ Ἀβραάμ δέν ἀνταποκρίθηκε καί δικαιολόγησε αὐτή τήν θέση του λέγοντας ὅτι ἐφ’ ὅσον οἱ ἄνθρωποι δέν ἀκοῦν τόν Μωϋσῆ καί τούς Προφήτας, τότε "*οὐδέ ἐάν τίς ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται*".

Ὁ σαρκικός ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά μετανοήσει ὅσα θαύματα κι’ ἄν δῇ στήν ζωή του. Ζεῖ μέσα σέ θανατηφόρο ὕπνο. Αὐτή εἶναι μία πραγματικότητα. **Ἄν δέν ἐνεργοποιηθεῖ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, δέν ὑπάρχει μετάνοια. Τά πάντα γίνονται μέ τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καί τήν συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου**.

Ἄλλωστε, τό μεγαλύτερο γεγονός μέσα στήν ἱστορία εἶναι ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἀνάστασή Του, καί ἡ ἵδρυση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τό Σῶμα τοῦ ἀναστημένου Θεανθρώπου Χριστοῦ. **Ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐμπνευσθεῖ ἀπό αὐτήν τήν συγκλονιστική πραγματικότητα, ἄν δέν μπορῆ νά πεισθεῖ**

ἀπό τήν ζωή τόσων ἁγίων, πού εἶναι μέλη τοῦ ἀναστημένου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δέν θά πεισθῆ μέ τό μεγαλύτερο θαῦμα.

Ἡ σωτηρία καί ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ὑπόθεση ταχυδακτυλουργικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλά καρπός ἐλευθέρας ἐκφράσεως τοῦ θελήματός του, καρπός πόνου, ἀγῶνος καί ἱδρώτων πολλῶν. Δυστυχῶς, πολλοί ἄνθρωποι στήν ἐποχή μας ἀρκοῦνται στά μαγικά, τά ἐξωτερικά γεγονότα. Τό νά πεισθεῖ κανείς γιά τήν ὕπαρξη τῆς ἄλλης ζωῆς εἶναι ὑπόθεση ἐσωτερικῆς πνευματικῆς εὐαισθησίας. Γιατί, κι' ἄν ἀκόμη ἀναστηθεῖ ἕνας ἄνθρωπος, εἶναι ἐνδεχόμενο νά ἐκληφθεῖ ὡς φάντασμα.

Γίνεται πολύς λόγος σήμερα γιά τίς λεγόμενες **ἐπιθανάτιες ἐμπειρίες**. Μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι βγῆκε ἡ ψυχή τους ἀπό τό σῶμα ἤ ἀκόμη πλησίασε πρός τήν ἔξοδό της καί στήν συνέχεια ἐπέστρεψε στό σῶμα. Διηγοῦνται τά ὅσα φοβερά εἶδαν καί ἀντιμετώπισαν.

Στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία λέμε ὅτι **ὑπῆρξαν περιπτώσεις πού ἐπανῆλθε ἡ ψυχή στό σῶμα**, ἀναστήθηκαν, δηλαδή, μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Αὐτά, ὅμως, εἶναι **ἔκτακτα γεγονότα**, πού δέν συμβαίνουν στόν καθένα. Ὑπάρχουν ἅγιοι πού εἶχαν τέτοιες φοβερές ἐμπειρίες, ἀφοῦ ἔζησαν στήν προσωπική τους ζωή τί εἶναι Κόλαση καί Παράδεισος, βίωσαν τίς φλόγες τοῦ ἅδου, εἶδαν ἀγγέλους καί δαίμονες.**Ὅταν ἐπανῆλθαν στόν ἑαυτό τους, ἔζησαν ζωή μετανοίας καί κήρυτταν σέ ἄλλους τήν μετάνοια. Ὅμως λέμε ὅτι οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές τίς ἐμπειρίες ἤ εἶναι δαιμονικές ἤ εἶναι καρποί ἀπωθημένων βιωμάτων καί ἐπιθυμιῶν ἤ εἶναι φαντασίες ἤ ἀκόμη εἶναι ἀποτελέσματα τῶν ἠρεμιστικῶν καί ναρκωτικῶν φαρμάκων, πού δίνονται γιά νά μή πονοῦν στήν φρικτή δοκιμασία τῶν ἀσθενειῶν τους. Πραγματικά, χρειάζεται μεγάλη διάκριση γιά νά μπορεῖ κανείς νά διακρίνει αὐτές τίς καταστάσεις, ἐάν προέρχονται ἀπό τόν Θεό, ἀπό τόν διάβολο ἤ ἀπό ψυχολογικές καί σωματικές ἀνωμαλίες.**

Ἐμεῖς στήν Ἐκκλησία δέν περιμένουμε ἀναστάσεις ἁγίων ἤ ἐμπειρίες τέτοιων καταστάσεων γιά νά πιστεύσουμε, ἀλλά ἔχουμε τήν Ἁγία Γραφή, τούς βίους τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί ἁγίων, ἔχουμε τούς λόγους τους καί τίς διδασκαλίες τους, καθώς ἐπίσης ἔχουμε καί τά ἅγια λείψανά τους καί πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχει αἰώνια ζωή. Μερικές δέ φορές ὁ καθένας μας ἀξιώνεται ἀπό τόν Θεό νά βιώσει μέσα στήν καρδιά του τί εἶναι Κόλαση καί τί εἶναι Παράδεισος.

Πέρα ἀπό αὐτά **τηροῦμε τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ γιά νά θεραπευθοῦμε**, ὥστε νά λύσουμε πολλά ὑπαρξιακά, διαπροσωπικά, κοινωνικά καί οἰκολογικά προβλήματα. **Ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ μᾶς καθιστᾶ**

ἰσορροπημένους ἀνθρώπους.

Δ έ κ α τ ο ν. **Στήν παραβολή τοῦ Πλουσίου καί τοῦ Λαζάρου ὑποδεικνύεται καί ὁ τρόπος πού πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε γιά νά θεραπευθοῦμε, καί ἔτσι μετά τόν θάνατο καί μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ νά βιώσουμε τόν Θεό ὡς φῶς καί ὄχι ὡς πῦρ**. Ὁ Ἀβραάμ εἶπε στόν Πλούσιο: "*ἔχουσι Μωϋσέα καί προφήτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν*". Πρέπει **νά τηροῦμε τόν νόμο καί νά ὑπακούουμε στούς Προφῆτες κάθε ἐποχῆς**.

Προφήτης εἶναι αὐτός πού μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ βλέπει τά μυστήρια τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, γεύεται ἀπό τώρα τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τέτοιοι Προφῆτες ὑπῆρχαν τόσο στήν Παλαιά ὅσο καί στήν Καινή Διαθήκη. Αὐτοί ἔλαβαν τήν Ἀποκάλυψη, αὐτοί ἔζησαν τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γνώρισαν τά μυστήριά της καί στήν συνέχεια **τά ἀπεκάλυψαν στόν λαό**.

Οἱ Προφῆτες, πού ταυτίζονται μέ τούς πραγματικούς θεολόγους καί τούς πνευματικούς πατέρες, ἀναγεννοῦν τούς ἀνθρώπους καί τούς ὁδηγοῦν πρός τήν ζωή. **Ἡ πνευματική καθοδήγηση συνδέεται καί ταυτίζεται μέ τήν πνευματική ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου. Πραγματικά, δέν μπορεῖ κανείς νά ἀναγεννηθεῖ, ἄν δέν συνδεθεῖ μέ ἕναν θεούμενο ἄνθρωπο**, ἕναν Προφήτη.

Καί στήν ἐποχή μας ὑπάρχουν Προφῆτες πού κηρύττουν μετάνοια, στρέφουν τόν νοῦ μας πρός τόν Θεό, μᾶς ὑποδεικνύουν ἕναν ἄλλο τρόπο σκέψεως καί ζωῆς. Κι’ ἄν δέν μπορέσαμε νά συναντήσουμε ἕναν τέτοιο Προφήτη, ὅμως ὑπάρχουν οἱ λόγοι τῶν Προφητῶν καί μποροῦμε διαβάζοντάς τους νά μάθουμε τί εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά τήν ἀπολαύσουμε.

(Ἡ Ζωή μετά τόν θάνατον - Ἱερά Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου)

(Πηγή: agiazoni.gr*)*